

Institutul de Lingvistică al
Academiei Române „Iorgu
Iordan-Al. Rosetti”,
București

Calea 13 Septembrie nr. 13
+ 050711 București
Tel/Fax: + 40-21-318 24 52
Email: inst@lingv.ro

PLAN DE ACTIVITATE 2022

Programe fundamentale:

1. Tezaurul lexical al limbii române
2. Limba română ca expresie a culturii naționale
3. Atlase lingvistice românești
4. Locul limbii române între limbile romanice
5. Cultivarea limbii române
6. Dialecte și graiuri românești din România și din Europa
7. Tezaurul toponimic al României
8. Atlase lingvistice europene
9. Banca de informare și documentare lingvistică

Programul I. TEZAUROUL LEXICAL AL LIMBII ROMÂNE 6 proiecte

1. DICȚIONARUL LIMBII ROMÂNE (DLR). LITERA A. SERIE NOUĂ. TOMUL I

1. Departamentul: Lexicografie și etimologie

2. Scurtă prezentare: Reprezintă contribuția institutului la elaborarea *Dicționarului Academiei*, primul dintre cele trei deziderate ale înființării Societății Academice Române, devenită ulterior Academia Română. Prezentul tom este reluarea într-o formă nouă a literei A din *Dicționarul limbii române* (DA), elaborat de Sextil Pușcariu în 1913, conform cu normele de redactare a *Dicționarului limbii române* (DLR). Activitatea se continuă cu fascicula a-II-a (Ac-Ad).

3. Coordonator:

Nr. crt.	Numele	Funcția	Titlul științific	Nr. de luni
1.	Cristian Moroianu	CS I	dr.	4

4. Colectivul de elaborare:

Nr. crt.	Numele	Funcția	Titlul științific	Nr. de luni
1.	Alexandru Anghelina	CS	dr.	11
2.	Melania Bădic	CS III	dr.	11
3.	Victor Celac	CS III	dr.	5
4.	Valentina Cojocaru	CS	dr.	11

5.	Ramona Corbeanu	CS	dr.	11
6.	Garofița Dincă	CS	dr.	concediu maternal
7.	Hoinărescu Liliana	CS III	dr.	5,5
8.	Mihaela Marin	CS III	dr.	5
9.	Nicoleta Mihai	CS III	dr.	11
10.	Ștefania Oprea	AS	drd.	5,5
11.	Florin Vasilescu	CS III	drd.	5,5
Total	15 persoane			81,5

5. Personal auxiliar:

Nr. crt.	Numele	Funcția	Număr de luni
1.	Elena Dosan	tehnored. II	1
2.	Roxana Andreea Teodorescu	op. II	1
Total	2 persoane		2

6. Colaborări: Institutul de Lingvistică și Istorie Literară „Sextil Pușcariu” (Cluj); Institutul de Filologie Română „A. Philippide” (Iași); Facultatea de Litere și Facultatea de Limbi și Literaturi Străine, Universitatea din București; Institutul de Istorie și Teorie Literară „G. Călinescu”.

7. Anul înscrierii în plan: 2009

8. Termen de realizare: 1 decembrie 2022 fascicula II

9. Fazele de lucru pe 2022:

– Revizia integrală a porțiunii Ac–Ad și pregătirea ei pentru predarea la Editura Academiei Române

- Redactarea porțiunii Ae-Af

Informaticizarea DLR

– Introducerea celei de-a doua fascicule ale literei A în interfața digitală de către redactori, simultan cu/după realizarea reviziei în vederea publicării;

- Actualizarea interfeței și a bibliografiei online (Alexandru Anghelina și Nicoleta Mihai)

2. DICȚIONARUL EXPLICATIV AL LIMBII ROMÂNE (DEX), ediția a III-a

1. Departamentul: Lexicografie și etimologie

2. Scurtă prezentare: Reprezintă reeditarea *Dicționarului explicativ al limbii române* într-o nouă ediție îmbogățită și revizuită din punctul de vedere al inventarului de cuvinte și sensuri și al unificării normelor în conformitate cu ultima ediție a DOOM.

3. Coordonator:

Nr. crt.	Numele	Funcția	Titlul științific	Nr. de luni
1.	Cristian Moroianu	CS I	dr.	3,5
Total	1 persoană			3,5

4. Colectivul de elaborare:

Nr. crt.	Numele	Funcția	Titlul științific	Nr. de luni
1.	Liliana Hoinărescu	CS III	dr.	5,5
2.	Mihaela Marin	CS III	dr.	5
3.	Anabella-Gloria Niculescu-Gorpin	CS III	dr.	5
4.	Ștefania Oprea	AS	drd.	5,5
5.	Mihaela Popescu	CS I	dr.	11
6.	Carolina Popușoi	CS III	dr.	11

7.	Florin Sterian	CS	dr.	5,5
8.	Andreea-Cristina Radu-Bejenaru	AS	dr.	5,5
9.	Florin Vasilescu	CS III	dr.	5,5
10	Monica Vasileanu	CS III	dr.	5,5
Total	10 persoane			65

5. Personal auxiliar:

Nr. crt.	Numele	Funcția	Număr de luni
1.	Elena Dosan	tehnored. II	1
2.	Roxana Andreea Teodorescu	op. II	1
Total	2 persoane		2

6. Colaborare cu Departamentul de etimologie

7. Anul înscrierii în plan: 2021.

8. Termen de realizare: 2028.

9. Fazele de lucru pe 2022:

- ianuarie – februarie – definitivarea normelor;
- februarie– decembrie – redactarea porțiunii A-C de către redactori;

3. DICȚIONARUL ETIMOLOGIC AL LIMBII ROMÂNE (DELR)

- a. *Dicționarul etimologic al limbii române* (DELR), vol. al III-lea, litera D, partea I (**Da-Dj**)
- b. *Dicționarul etimologic al limbii române* (DELR), vol I, literele A-B – revizie în vederea digitalizării.
- c. *Dicționarul etimologic al limbii române* (DELR), vol. al III-lea, litera D, partea II (**Do-Dy**)

1. Colectivul: Etimologie

2. Scurtă prezentare: Primul dicționar etimologic complet, realizat în România. Lucrare fundamentală pentru cercetarea istoriei vocabularului românesc.

3. Coordonator:

Nr. crt.	Coordonatori proiect / Numele	Funcția	Titlul științific	Nr. de luni
1.	Ion Giurgea	CS I	dr.	9
2.	Cristian Moroianu	CS I	dr.	3,5
Total	2 persoane			12,5

4. Colectivul de elaborare

Nr. crt.	Numele	Funcția	Titlul științific	Nr. de luni
1.	Iulia Barbu-Comaromi	CS	dr.	11
2.	Victor Celac	CS III	dr.	5
3.	Iuliana Chiricu	CS	dr.	11
4.	Ștefan Colceriu	CS III	dr.	11
5.	Mihaela Morcov (de la Departamentul de dialectologie, geografie lingvistică)	CS III	dr.	2,5
6.	Raluca Nedea	CS III	dr.	11

7.	Anabella-Gloria Niculescu-Gorpin	CS III	dr.	5
8.	Radu-Bejenaru, Andreea-Cristina	AsC	drd.	5
9.	Gabriela Stoica	CS	dr.	11
10.	Monica Vasileanu	CS III	dr.	5
Total	10 persoane			77,5

5. Anul înscrierii în plan:

- a volumului al III-lea, litera D, partea I, Da-Dj: 2018;
- a vol. I, litera B, revizie în vederea digitalizării: 2020;
- a vol.al III-lea, litera D, partea II, **Do-Dy**: 2022;

6. Termen de realizare:

- pentru definitivarea și trimiterea spre publicare a DELR, vol. III, litera D, partea I **(Da-Dj): aprilie 2022;**
- pentru revizia literei B – **decembrie 2022;**
- pentru vol.al III-lea, litera D, partea II, **Do-Dy: 2026;**

7. Fazele de lucru pe 2022:

Definitivarea și trimiterea spre publicare a *Dicționarului etimologic al limbii române* (DELR), vol. al III-lea, litera D, partea I (Da-Dj), în lucru.

Revizia *Dicționarului etimologic al limbii române* (DELR), vol I, litera B, în vederea digitalizării.

Dicționarului etimologic al limbii române (DELR), vol. al III-lea, litera D, partea II (Do-Dy), în lucru

a. Împărțirea sarcinilor de lucru pentru redactarea volumului al III-lea al DELR, litera D, partea II, (DO-DY) și repartizarea lor astfel:

- stabilirea, pe baza dicționarilor de referință, a corpusului integral de cuvinte-intrare din secțiunea/secțiunile care revin fiecărui cercetător spre redactare;
- realizarea sintezei tuturor soluțiilor și opțiunilor etimologice ale cuvintelor-intrare, cu respectarea criteriilor și a normelor folosite până în prezent;
- stabilirea familiei lexico-etimologice a fiecărui cuvânt-intrare din propria porțiune, cu precizarea etimologiilor/propunerilor etimologice referitoare la fiecare membru al respectivei familii;
- propunerea unor soluții etimologice, rezultate în urma cercetărilor individuale;
- asigurarea corelării datelor lexicale și etimologice prin colaborarea cu ceilalți colegi.

Participă la aceste activități colectivul de redactori ai DELR.

La următoarele activități vor participa membrii comitetului de revizie:

- organizarea materialului primit din partea redactorilor și stabilirea soluțiilor etimologice finale, în urma consultărilor cu aceștia;
- completarea cu date complementare a materialelor primite de la redactori;
- stabilirea, acolo unde este posibil și necesar, a etimologiilor indirecte și refacerea traseului etimologic al intrărilor;
- luarea unor decizii în legătură cu includerea unuia sau altuia dintre cuvintele analizabile în diverse familii lexico-etimologice;
- stabilirea corespondențelor etimologice între cuvinte;
- verificarea relațiilor de omonimie la nivelul intrărilor, în vederea realizării progresive a indicelui;

- cercetarea suplimentară a surselor romanice și a dicționarilor etimologice ale limbilor vechi.

b. Revizia *Dicționarului etimologic al limbii române* (DELR), vol I, litera B, în vederea digitalizării.

Revizuirea materialului va fi realizată de membrii echipei de revizie. Vor colabora, prin verificarea datărilor și prin stabilirea unor datări noi, și membri ai echipei de redactori.

c. Definitivarea și trimiterea lui spre publicare *Dicționarului etimologic al limbii române* (DELR), vol. al III-lea, litera D, partea I (D-Dj).

- echipa de revizie va definitiva acest volum, printr-o corectură finală;
- se va realiza indicele de cuvinte a volumului

Activități complementare:

- participarea la congrese și conferințe, naționale și internaționale, dedicate, în primul rând, cercetărilor de etimologie;
- publicarea de articole și studii conexe cercetărilor de etimologie.

4. FORMAREA CUVINTELOR ÎN LIMBA ROMÂNĂ, vol. al IV-lea. SUFIXELE. *Derivarea nominală și adverbială, partea a III-a (volum nou)*

1. Departamentul: Gramatică

2. Scurtă prezentare

Lucrarea propusă este o descriere diacronică a derivării cu sufixe substantive, adjectivale și adverbiale în limba română, în continuarea tratatului ***Formarea cuvintelor în limba română***, realizat în mai multe volume (vol. I. *Compunerea*, publicat în 1970; vol. II. *Prefixele*, publicat în 1978; vol. III. *Sufixe. Derivarea verbală*, publicat în 1989; vol. IV. *Sufixe. Derivarea nominală și adverbială*). Volumul al patrulea, dedicat sufixelor cu care se derivă substantive, adjective și adverbe, a fost împărțit în mai multe secțiuni (numite „părți”), datorită numărului foarte mare de sufixe și productivității acestora. Prima parte, cu sufixele de la literele **A–C** (53 de monografii de sufixe sau serii de sufixe), a apărut în 2015, a doua parte, cu sufixele de la litera **E** (peste 30 de monografii de sufixe sau serii de sufixe), urmează să apară în 2022, iar următoarele două părți tratează restul sufixelor, în ordine alfabetică, respectând aceleași principii de lucru. Pentru partea a III-a propunem monografiile sufixelor / seriilor de sufixe de la litera **I**. Potrivit unei inventarieri preliminare a acestora, realizată în vederea stabilirii etapelor de lucru și a repartizării materialului, sunt cca 45–50 de sufixe (sau serii de sufixe tratate în cadrul aceleiași monografii) cu litera **-i** care **nu** au fost tratate în cadrul seriilor de sufixe din primele două părți (de exemplu, sufixul **-it¹**, cu sens participial, a fost tratat în Partea I publicată în 2015, în cadrul seriei de sufixe adjectivale **-at¹**, **-ât**, **-it¹**, **-ut**; sufixul **-ieră** este tratat în cadrul sufixului **-er²**, în Partea a II-a etc.).

Lucrarea presupune inventarierea tuturor formațiilor cu un anumit sufix, pe baza DI, DILR și a multiplelor surse lexicografice de care dispunem (DA, DLR, MDA, DELR, REW, CADE, MDN, DN³, DCR³, dicționare de argou, lexicoane și glosare regionale, inventare și glosare ale limbii recente etc.) și descrierea fiecărui sufix sub aspect fonetic, morfologic, semantic, istoric, precum și sub aspectul productivității în limba română, evidențiind și numărul de împrumuturi analizabile, formațiile semianalizabile, criteriile de delimitare de sufixe omonime. Monografiile au structura: 1. *Statutul afixelor*. 2. *Delimitarea de afixe omonime*. 3. *Inventarul formațiilor și analiza lor morfologică*. 4. *Valorile semantice ale formațiilor*. 5. *Originea sufixului (sufixelor) și istoria formațiilor*. 6. *Originea temelor*. 7. *Productivitatea sufixului (sufixelor)*. 8. *Repartiția stilistică și teritorială*. 9. *Sufixe complexe (compuse sau dezvoltate)*.

3. Coordonatori:

Nr. crt.	Coordonatori proiect / Numele	Funcția	Titlul științific	Nr. de luni
3.	Blanca Croitor	CS II	dr.	3

4. Colectivul de elaborare:

Nr. crt.	Numele	Funcția	Titlul științific	Nr. de luni
1.	Andreea Dinică	CS	dr.	4
2	Blanca Croitor	CS II	dr.	4
3.	Ionuț Geană	CS	dr.	4
4.	Carmen Mîrzea Vasile	CS III	dr.	concediu maternal
5.	Ana-Maria Barbu (de la Romanistică)	CS I	dr.	1
6.	Irina Lupu (de la Romanistică)	CS	dr.	2
Total	6 persoane			18 luni

În afara planului: Marina Rădulescu Sala (revizie) și Magdalena Popescu-Marin (revizie).

5. Anul înscrierii în plan: 2022.

6. Termen de realizare propus: 2025.

7. Faze de lucru pe anul 2022: definitivarea inventarului de sufixe de la litera -i, pe baza bibliografiei (Pascu 1916, FCLRV, SMFC, Avram 1970 (FCLR I) și a principiilor expuse în *Introducerea* la Partea I, publicată în 2015), inclusiv delimitarea sufixelor omonime. Repartizarea materialului de lucru pe anul 2022 fiecărui autor și discutarea cu autorii a principalelor aspecte implicate în redactarea fiecărei monografii. Culegerea și parcurgerea bibliografiei relevante pentru fiecare sufix. Culegerea materialului din sursele lexicografice: pe baza DI și DILR și a altor surse, este stabilit inventarul de formații analizabile și semianalizabile pentru fiecare sufix, evidențiind sensul (/sensurile), prima atestare, variantele (dacă variația privește sufixul, nu baza), etimologia și originea temei (pentru formațiile derivate pe teren românesc), utilizând dicționarele academice (DA, DLR, MDA, DELR) și celelalte surse menționate mai sus. Discutarea principalelor probleme ale monografiei (delimitări de afixe omonime, variante fonetice, etimologice, regionale, grafice, gruparea sufixelor pe serii, valorile semantice, originea sufixului, lista de sufixe dezvoltate sau compuse etc.) și elaborarea uneia sau a două monografii (în funcție de numărul de luni alocate unui autor și de productivitatea fiecărui sufix).

5. CONTRIBUȚIA LUI ALEXIE MARIN LA CREAREA ȘI MODERNIZAREA LEXICULUI ȘTIINȚIFIC ROMÂNESC

1. Departament: Lexicografie și etimologie;

2. Scurtă prezentare: Alexie Marin a avut un rol definitoriu în formarea terminologiei științifice românești moderne, alături de T. Stamati în Moldova, fiind una dintre personalitățile științifice și academice ale epocii.

Chestiunile principale avute în vedere sunt:

- studierea limbii textelor lui Alexie Marin, atât din perspectivă sincronică (componenta inventarului lexical, particularitățile termenilor, evoluțiile semantice etc.), cât și diacronică (stadiul istoric pe care îl reflectă aceste texte, varianta dialectală pe care o reprezintă, adaptarea fonetică a neologismelor)

- întocmirea unui corpus alcătuit din terminologia specializată existentă în câteva lucrări de referință **din domeniul științelor exacte (matematică, fizică, chimie, biologie)** din secolul al XIX-lea în vederea actualizării și îmbogățirii inventarului alcătuit de cercetătorii implicați în elaborarea a trei dintre proiectele fundamentale ale Academiei Române (*Dicționarul limbii române*, *Dicționarul explicativ al limbii române*, *Dicționarul etimologic al limbii române*).

Lucrarea este foarte utilă lexicografilor care lucrează la dicționarele academice, lingviștilor, în general, cât și tuturor celor interesați de istoricul constituirii limbajului științific românesc modern.

3. Coordonator: Mihaela Marin

4. Colectivul de elaborare

Nr. crt.	Numele	Funcția	Titlul științific	Nr. de luni/an
1.	Mihaela Marin	CS III	dr.	1
2.	Dana Mihaela Zamfir (Dialectologie și sociolingvistică)	CS II	dr.	1
Total	2 persoane			2

5. Consultanți științifici: CS I dr. Maria Marin, prof. dr. Cristian Moroianu, dr. hab. Emanuela Timotin

6. Anul înscrierii în plan: 2020

7. Etapele realizării: 2021 (1 + 1 luni); 2022 (1 + 1 luni).

8. Termen de realizare: decembrie 2022.

9. Faze de lucru:

2022: – Cercetare privind tipurile de adaptare fonetică a termenilor excerptați (Dana-Mihaela Zamfir);

- Adaptarea termenilor la sistemul limbii române (Dana-Mihaela Zamfir);
- Probleme de încadrare a termenilor excerptați în clase derivaționale (inclusiv particularități morfologice) (Dana-Mihaela Zamfir);
- Particularitățile lexico-semantice și productivitatea termenilor (Mihaela Marin);

Compararea datelor înregistrate în edițiile anterioare ale DLR, DEX și DELR atât în vederea îmbogățirii inventarului lexical, a modernizării definițiilor, cât și corectării și a completării informațiilor legate de vechimea atestărilor, uzul și originea termenilor (Mihaela Marin, Dana-Mihaela Zamfir).

Programul II. LIMBA ROMÂNĂ CA EXPRESIE A CULTURII NAȚIONALE

10 proiecte

6. CORPUSUL ÎNSEMNĂRILOR ROMÂNEȘTI DE PE CARTEA VECHIE ROMÂNEASCĂ DIN COLECȚIILE ACADEMIEI ROMÂNE

1. Departamentul: Limbă literară și filologie

2. Scurtă prezentare: Lucrarea valorifică însemnările românești aparținând secolelor al XVI-lea – al XVIII-lea de pe aproximativ 5.000 de exemplare de carte veche românească. Pentru studierea istoriei limbii române, însemnările constituie o sursă documentară de o valoare inestimabilă. Scrise în diverse zone dialectale, unele pentru care, în epoca veche, deținem puține informații din domeniul lingvistic, aceste însemnări conțin particularități de limbă insuficient sau deloc cunoscute.

3. Coordonator:

Numele	Funcția	Titlul științific	Nr. de luni
Alexandru Mareș	CS I	dr.	-

4. Colectivul de elaborare:

Nr. crt.	Numele	Funcția	Titlu științific	Nr. de luni
1.	Marius Mazilu	CS III	dr.	6
2.	Al. Mareș	CS I	dr.	1
3.	Anca Sapovici	CS	-	8
Total 3 persoane				15

5. Data înscrierii în plan: 2003

6. Termenul de realizare: lucrare în desfășurare.

Faze de lucru: transcriere și colaționare.

7. CRESTOMAȚIA LIMBII ROMÂNE, vol. al III-lea

1. Departamentul: Limbă literară și filologie

2. Scurtă prezentare: Tema, care a figurat în planul de cercetare al institutului în perioada 1983–1987 și s-a reintrodus în 2012, s-a soldat cu tipărirea vol. I (1521–1639) (¹1994/ ²2016) și a vol. al II-lea (1640–1715) (2020). Al treilea volum al lucrării va cuprinde cca 80 de texte literare și neliterare din perioada 1716–1780, caracterizată prin influențele reciproce dintre variantele literare. Volumul este structurat, ca și primele volume, în patru secțiuni distincte: *Introducere*, *Reproducerea textelor*, *Glosar de cuvinte*, *Indice de nume proprii*.

3. Coordonator:

Numele	Funcția	Titlul științific	Nr. de luni
Alexandru Mareș	CS I	dr.	0,5

4. Colectivul de elaborare:

Nr. Crt.	Numele	Funcția	Titlul științific	Nr. de luni
1.	Liliana Agache	CS III	dr.	3
2.	Al. Mareș	CS I	dr.	1
3.	Cristinel Sava	CS	dr.	3
4.	Anca Sapovici	CS	-	3
5.	Maria Stanciu Istrate	CS I	dr.	3
6.	Emanuela Timotin	CS I	dr.	3
Total	6 persoane			16,5

5. Data înscrierii în plan a volumului al III-lea: 2018

6. Termenul de realizare: 2022 (cerere de prelungire)

7. Fazele de lucru pe anul 2022: revizie, pregătire pentru tipar.

8. CELE MAI VECHI CĂRȚI POPULARE ÎN LITERATURA ROMÂNĂ

1. Departamentul: Limbă literară și filologie

2. Scurtă prezentare: Continuarea temei care a figurat în planul de cercetare al Institutului nostru între 1990 și 2003, soldată cu alcătuirea și publicarea a 11 volume. Volumele incluse în plan vor fi dedicate apocrifelor privitoare la Adam și Eva și legendei *Dărâmarea Ierusalimului*. *Dărâmarea Ierusalimului*, prezentă în scrieri tipărite (*Viața sfinților*, *Minee*) și manuscrise (*Cronograful lui Dorotei* și scrieri independente), este un apocrif religios care a circulat intens

în epoca veche. Versiunile legendei (două la număr) vor forma obiectul unei ediții în care se va încerca soluționarea problemelor de critică textuală ridicate de aceste texte.

3. Coordonator:

Nr. crt.	Numele	Funcția	Titlul științific	Nr. de luni
1.	Alexandru Mareș	CS I	dr.	0,5

4. Colectivul de elaborare:

Nr. crt.	Numele	Funcția	Titlul științific	Nr. de luni
1.	Daniar Mutalâp	ASC	-	9
2.	Emanuela Timotin	CS I	dr.	2
Total	2 persoane			7,5

5. Data înscrierii în plan:

- Apocrife privitoare la Adam și Eva: 2020

- *Dărmarea Ierusalimului*: 2021

6. Termenul de realizare:

- Apocrife privitoare la Adam și Eva: 2023

- *Dărmarea Ierusalimului*: 2022

6. Fazele de lucru pe 2022:

Emanuela Timotin: Ediție critică *Adam și Eva*

Daniar Mutalâp: transcriere, studiu filologic și glosar

9. MONUMENTE ALE CULTURII VECHI ROMÂNEȘTI

1. Departamentul: Limbă literară și filologie

2. *Apostolul* lui Coresi, studiu filologic, studiu lingvistic și ediție de Cristinel Sava. Ediția reproduce în transcriere interpretativă textul tipărit la Brașov în circa 1566 după exemplarul unicat al Bibliotecii Academiei Române (CRV II 12).

3. Coordonator:

Nr. crt.	Numele	Funcția	Titlul științific	Nr. de luni
1.	Alexandru Mareș	CS I	dr.	0,5

4. Colectivul de elaborare:

Nr. crt.	Numele	Funcția	Titlul științific	Nr. de luni
2.	Cristinel Sava	CS	dr.	8
Total	2 persoane			8,5

5. Termenul de realizare: 2022 (cerere de prelungire)

6. Fazele de lucru pe 2022: aparat critic, studiu filologic.

10. EVOLUȚIA LIMBII ROMÂNE PRIN TRADUCERI (1866–2016)

1. Departamentul: Limbă literară și filologie

2. Scurtă prezentare: Teza de la care pornim este aceea că, deși, după cum bine se știe, „traducerile nu fac o literatură” (Kogălniceanu 1840), ele pot fi creatoare de limbă. Proiectul va urmări ce se câștigă și ce se pierde dintr-o limbă – *recte* limba română – pe parcursul unui secol și jumătate, datorită/ din cauza traducerilor literare. Perioada luată în considerare va fi intervalul situat între 1866 (anul debutului literar al lui Eminescu) și 2016. Studiind o serie de traduceri literare apărute în acești 150 de ani, vom urmări cum a evoluat limba română. Vom studia

traducerile a șapte autori francezi din secolul 19: H. de Balzac, A. Dumas, G. Flaubert, A. France, V. Hugo, G. de Maupassant și E. Zola. Aceștia s-au bucurat de faimă atât în timpul vieții, cât și ulterior și au beneficiat de nenumărate traduceri în limba română în intervalul amintit. În plus, primele traduceri sunt cvasicontemporane cu textele originale.

Analizele traductologice vor scoate în evidență când încep să fie folosiți unii termeni, unele locuțiuni, când și în ce condiții se impun aceștia/ acestea în limbă, când și în ce traduceri apar anumite calcuri, fie și efemere.

3. Coordonatoare

Nr. crt.	Numele	Funcția	Titlul științific	Nr. de luni
1.	Mariana Neț	CS I	prof. univ. dr.	2

4. Colectivul de elaborare:

Nr. crt.	Numele	Funcția	Titlul științific	Nr. de luni
1.	Mariana Neț	CS I	prof. univ. dr.	3
2.	Victor Celac	CS III	dr.	-
3.	Gabriela Petrescu	CS		-
Total				5

5. Consultant: prof. univ. dr. Georgiana Badea (Universitatea de Vest, Timișoara).

6. Anul înscrierii în plan: 2019

7. Termen de realizare: 2022

8. Faza de lucru pe 2022: studiu de corpus, redactarea unui articol.

11. VARIAȚIE MORFOLOGICĂ ÎN ROMÂNA ACTUALĂ. STUDIU CANTITATIV –

1. Departamentul: Gramatică

2. Scurtă prezentare:

Este o temă de dinamică morfologică referitoare la româna actuală standard. Pleacă de la inventarul de variante libere din DOOM² și urmărește, pe baza unui corpus de texte reprezentative și pe baza anchetelor special elaborate, stadiul actual al variației și, implicit, direcția de evoluție a formelor variante.

La finalul acestei cercetări ample, întinsă pe patru ani (2019-2022), se va ști mai mult și mai sigur despre stadiul de evoluție a morfologiei limbii române actuale (în locul unor aprecieri intuitive, o cercetare de tip *cantitativ* oferă mai multă certitudine). Este o lucrare generatoare de numeroase studii și cercetări individuale pe material morfologic actual. Este o lucrare care, în final, va putea oferi un tablou real al variației libere.

3. Coordonator:

Nr. Crt.	Numele	Funcția	Titlul științific	Nr. luni
1.	Gabriela Pană Dindelegan	CS I, ½ normă	prof. emerit dr.	1

4. Colectivul de elaborare:

Nr. Crt.	Numele	Funcția	Titlul științific	Nr. Luni
1.	Adnana Apintei	ACS	drd.	5,5
2.	Raluca Brăescu	CS III	lect. univ. dr.	5,5
3.	Blanca Croitor	CS II	dr.	1,5
4.	Andreea Dinică	CS	dr.	3,5
5.	Adina Dragomirescu	CS II	conf. univ. dr.	-

6.	Ionuț Geană	CS	conf.univ.dr.	3,5
7.	Mihaela Gheorghe	CS II, ½ normă	prof. univ. dr.	3
8.	Isabela Nedelcu	CS	conf. univ. dr.	5,5
9.	Alexandru Nicolae	CS II	conf. univ. dr.	5,5
10.	Irina Nicula Paraschiv	CS III	lect. univ. dr.	5,5
11.	Gabriela Pană Dindelegan	CS I, ½ normă	prof. emerit dr.	2
12.	Camelia Stan	CS I, ½ normă	prof. univ. dr.	3
13.	Andra Vasilescu	CS I, ½ normă	prof. univ. dr.	2
14.	Rodica Zafiu	CS I, ½ normă	prof. univ. dr.	3
Total 14 persoane				50 de luni

5. Anul înscrierii în plan: 2019.

6. Termen de realizare: 2022.

7. Faze de lucru pe 2022:

- elaborarea volumului *Variație morfologică în româna actuală. Studiu cantitativ*

12. VARIAȚIE SINTACTICĂ ÎN ROMÂNA ACTUALĂ (PROIECT NOU)

1. Departamentul: Gramatică

2. Scurtă prezentare

Lucrarea *Variație sintactică în româna actuală* este o lucrare pe bază de corpus, propunându-și să examineze manifestarea și stadiul de evoluție al unor fenomene sintactice fundamentale pentru sintaxa limbii române, precum: concurența conjunctiv – infinitiv, dublarea complementului direct și indirect, căderea complementului direct, lexicalizarea subiectului personal, poziția dativului etc.

3. Coordonator:

Nr. Crt.	Numele	Funcția	Titlul științific	Nr. luni
1.	Gabriela Pană Dindelegan	CS I, ½ normă	prof. emerit dr.	1

4. Colectivul de elaborare:

Nr. Crt.	Numele	Funcția	Titlul științific	Nr. Luni
1.	Adnana Apintei	ACS	drd.	5,5
2.	Raluca Brăescu	CS III	lect. univ. dr.	5,5
3.	Blanca Croitor	CS II	dr.	1,5
4.	Andreea Dinică	CS	dr.	3,5
5.	Adina Dragomirescu	CS II	conf. univ. dr.	-
6.	Ionuț Geană	CS	conf.univ.dr.	3,5
7.	Mihaela Gheorghe	CS II, ½ normă	prof. univ. dr.	2,5
8.	Isabela Nedelcu	CS	conf. univ. dr.	5,5
9.	Alexandru Nicolae	CS II	conf. univ. dr.	5,5
10.	Irina Nicula Paraschiv	CS III	lect. univ. dr.	5,5
11.	Gabriela Pană Dindelegan	CS I, ½ normă	prof. emerit dr.	1,5
12.	Camelia Stan	CS I, ½ normă	prof. univ. dr.	2,5
13.	Andra Vasilescu	CS I, ½ normă	prof. univ. dr.	2,5
14.	Rodica Zafiu	CS I, ½ normă	prof. univ. dr.	2,5

	Total 14 persoane	48,5 luni

5. Anul înscrierii în plan: 2022.

6. Termen de realizare: 2024.

7. Faze de lucru pe 2022:

- stabilirea inventarului de fenomene;
- împărțirea temelor pe autori;
- stabilirea corpusurilor;
- urmărirea pe corpus a unui subiect de către fiecare autor și prezentarea rezultatelor.

13. CONTRIBUȚII LA STUDIUL VECHII ROMÂNE LITERARE

1. Departamentul: Limbă literară și filologie

2. Scurtă prezentare: Contribuțiile tratează o problemă importantă pentru studiul limbii române literare din trecut și anume evoluția normelor literare din manuscrise din sec. al XVII-lea și tipărituri din secolul al XVIII-lea

3. Coordonator:

Numele	Funcția	Titlul științific	Nr. de luni
Alexandru Mareș	CS I	dr.	0,5

4. Colectivul de elaborare:

Nr. Crt.	Numele	Funcția	Titlul științific	Nr. de luni
1.	Liliana Agache	CS III	dr.	2
2.	Marius Mazilu	CS III	dr.	2
3.	Daniar Multalâp	ASC	-	2
4.	Maria Stanciu Istrate	CS I	dr.	2
Total	2 persoane			8,5

5. Data înscrierii în plan: 2021 (cu reactualizare)

6. Termenul de realizare: 2022

7. Fazele de lucru pe anul 2022: documentare, redactare a două articole (Liliana Agache, Maria Stanciu Istrate), pregătire pentru tipar a două articole (Marius Mazilu, Daniar Multalâp).

14. A REFERENCE GRAMMAR OF ROMANIAN - VOL. II: THE VERB PHRASE AND THE SENTENCE

1. Departamentul: Lexicografie și etimologie, Gramatică

2. Scurtă prezentare: Proiectul își propune încheierea gramaticii de referință a românei al cărei prim volum (*The Noun Phrase*, XXVII+900p.), coordonat de Carmen Dobrovie-Sorin și Ion Giurgea, a apărut la editura John Benjamins (Amsterdam, Philadelphia) în anul 2013 și a primit premiul „Timotei Cipariu” al Academiei Române. Urmând modelul unor lucrări precum *Grande Grammatica Italiana di Consultazione* (ed. L. Renzi și G. Salvi), *The Cambridge Grammar of the English Language* (de R. Huddleston și G.K. Pullum) sau *Gramática descriptiva de la lengua española* (ed. Y. Bosque și V. Demonte), această gramatică poate fi caracterizată drept „post-teoretică”: ea valorifică din plin progresele realizate în sintaxa și semantica formale în ultimii 30 de ani (în primul rând sintaxa generativă și semantica compozițională montagoviană), însă încearcă să rămână la un nivel accesibil unui public cât mai larg interesat de lingvistică, utilizând doar noțiunile teoretice strict necesare pentru înțelegerea faptelor de limbă și explicându-le pe măsură ce sunt introduse. Ea vizează două tipuri de public: cercetătorii străini, cărora le pune la dispoziție o sursă bogată de informare cu privire la datele limbii române, și tinerii români interesați de lingvistică, cărora le oferă o

introducere accesibilă în diferite chestiuni de sintaxă și semantică formală, bogat ilustrate cu faptele limbii lor materne. Față de cealaltă gramatică română în limba engleză apărută recent (*The Grammar of Romanian*, coord. Gabriela Pană-Dindelegan, Oxford University Press, 2013), lucrarea va fi mult mai detaliată – doar primul volum, deja apărut, are 900p. Anticipăm, pentru păstrarea aceluiași grad de detaliu, între 1400 și 1600 de pagini; publicarea se poate face în două părți separate. Am prevăzut 24 de capitole. Colectivul de elaborare, reunind cercetători din institut cu specialiști din alte medii academice, atât din țară (Universitatea din București, Universitatea Ovidius din Constanța, Universitatea Babeș-Bolyai) cât și din străinătate (CNRS, Universitatea Paris 8, Universitatea din Tel Aviv, Universitatea din New Brunswick, York University din Toronto, Universitatea din Modena și Reggio Emilia), va da prilej unor fructuoase schimburi de experiență.

3. Coordonator:

Nr. crt.	Numele	Funcția	Titlul științific	Nr. luni
1.	Ion Giurgea	CS I	dr.	2

În afara planului: Carmen Dobrovie-Sorin (director de cercetare emerit, LLF/CNRS, Paris), Alexandra Cornilescu (profesor, Universitatea din București)

4. Colectivul de elaborare:

Nr. crt.	Numele	Funcția	Titlul științific	Nr. luni
1.	Ana-Maria Barbu	CS I	dr.	3
2.	Blanca Croitor	CS II	dr.	1
3.	Andra Vasilescu	CS I, ½ normă	prof. univ. dr.	1
Total	4 persoane			7 luni

În afara planului: Alexandra Cornilescu, Maria Aurelia Cotfas, Imola-Agnes Farkas, Anamaria Fălăuș, Alexander Grosu, Monica Irimia, Mara Panaitescu, Elena Soare, Ioana Stoicescu, Alina Tigău.

5. Termen de realizare: 2023

6. Faza de lucru în anul 2022:

Activități:

- Elaborarea capitolului „Argument Structure” (Ana-Maria Barbu)
- Elaborarea capitolului „Tense and Aspect” (Ion Giurgea, în colaborare cu Ioana Stoicescu)
- Revizuirea și definitivarea capitolului „Imperatives and Optatives” (Andra Vasilescu)
- Includerea unor secțiuni despre acord în capitolele „Coordination” și „Copular construction, secondary predication and small clauses” și verificarea secțiunii despre acord din capitolul „Subject” (Blanca Croitor)
- Completarea capitolului „Negation” cu o secțiune despre „Neg-raising” (Ion Giurgea)
- Revizuirea de către coordonatori (Ion Giurgea și Carmen Dobrovie-Sorin) a următoarelor capitole sau secțiuni: „Mood”, „Differential Marking of the Direct Object”, „Argument Structure”, „Neg-words”, „Copular constructions”

15. TRATATUL DE ISTORIE A LIMBII ROMÂNE, VOL. AL II-LEA

1. Departamentul: Limbă literară și filologie, Gramatică, Dialectologie și sociolingvistică

2. Scurtă prezentare: Lucrarea urmărește descrierea evoluției limbii române (1521– 1780)

3. Coordonator:

Numele	Funcția	Titlul științific	Nr. de luni
Alexandru Mareș	CS I	dr.	0,5

4. Colectivul de elaborare:

Nr. Crt.	Numele	Funcția	Titlul științific	Nr. de luni
1.	Liliana Agache	CS III	dr.	6
2.	Maria Istrate	CS I	dr.	6
3.	Alexandru Mareș	CS I	dr.	2,5
4.	Emanuela Timotin	CS I	dr.	6
Total	4 persoane			21

5. Data înscrierii în plan: 2021

6. Termen de realizare: 2022 (cerere de prelungire)

7. Faza de lucru pe anul 2022: revizie, indice de cuvinte, pregătire pentru tipar

Programul III. ATLAS LINGVISTICE ROMÂNEȘTI 2 proiecte

16. ATLASUL LINGVISTIC PE REGIUNI. SINTEZĂ (ALRR. SINTEZĂ), vol. IV

1. Departamentul: Dialectologie. Geografie lingvistică. Fonetică. Onomastică

2. Scurtă prezentare: Se prezintă, în formă unitară, pe hărți sinteză (însoțite de legende și de hărți complete ale formelor), materialul dialectal din cele 8 atlase lingvistice regionale, cu o rețea de peste 1.200 de localități. Atlasul va avea 6 volume. În anul 2005 a apărut volumul I, iar în 2012 volumul al II-lea. Începând cu volumul al III-lea, apărut în 2018, colectivul care elaborează listele de referință și hărțile digitalizate realizează și un volum de comentarii lingvistice pentru noțiunile prezentate (coordonarea volumului de comentarii e realizată de Nicolae Saramandu și de Manuela Nevaci).

3. Coordonatori:

Nr. crt.	Numele	Funcția	Titlul științific	Nr. de luni
1.	Nicolae Saramandu (pentru atlas și volumul de comentarii)	CS I	prof. univ. dr.	1
2.	Manuela Nevaci (pentru volumul de comentarii)	CS I	dr. abilitat	1

4. Colectivul de elaborare:

Nr. crt.	Numele	Funcția	Titlul științific	Nr. de luni
1.	Alina Bojoga	CS III	dr.	5
2..	Carmen-Irina Floarea	CS	dr.	4,5
3.	Alexandra Loizu	AsC	dr.	7
4.	Mara Iuliana Manta	CS	dr.	2,5
5.	Mihaela-Mariana Morcov	CS III	dr.	8
6.	Manuela Nevaci	CS I	dr. abilitat	2
7.	Daniela Răuțu	CS	dr.	3
8.	Nicolae Saramandu	CS I	prof. univ. dr.	1
9.	Mihaela Cristescu	AsC	dr.	3
Total	9 persoane			37,5

5. Personal auxiliar:

Nr. crt.	Numele	Funcția	Nr. de luni

1.	Cătălina Pătrașcu	op. date II	1
Total	1 post		1

6. Anul înscrierii în plan a vol. V: 2021
7. Termen de realizare: 2026
8. Faze de lucru în anul 2022:
9. realizare a 20 de liste de referințe din vol. V
10. Definitivare digitalizare hărți la vol. IV pentru publicare (cerere prelungire);
11. corectarea comentariilor lingvistice de la vol I de Comentarii în vederea definitivării volumului pentru tipar.

17. ATLAS SOCIOLINGVISTIC AL AROMÂNEI ȘI TEXTE DIALECTALE AROMÂNE

1. Departamentul: Dialectologie. Geografie lingvistică. Fonetică. Onomastică
2. Scurtă prezentare: Lucrarea urmărește studiul contactului între graiurile aromânei și limbile oficiale ale țărilor în care aromânii trăiesc, analiza gradului de păstrare a graiului matern în funcție de vârstă și generație, rolul școlii în comunitățile în care se studiază aromâna ca un curs opțional, rolul urbanizării. Statutul, aria geografică și socială a aromânei vorbite de diferite generații, precum și caracteristica ansamblului lexicului selectat sunt cele mai importante probleme ce urmează să fie descrise în această lucrare. Atlasul va fi însoțit de un corpus de texte dialectale de la comunitățile aromânești din România, Albania, R. Macedonia, Grecia.

Autor:

Nr. crt.	Numele	Funcția	Titlul științific	Nr. de luni
1.	Manuela Nevaci	CS I	dr. abilitat	1,5
Total	1 persoană			1,5

4. Anul înscrierii în plan: 2009 (pentru culegere de material)
5. Termen de realizare (culegerea materialului de teren s-a relaizat în 2018). Vol I. texte *Nastradin Hoge*: 2022
6. Faze de lucru în anul 2022:
  - transcriere de texte dialectale (Dobrogea, Culegere de texte *Nastradin Hoge*).
  - transcriere fonetică, literară, transpunere din dialectul aromân în limba română literară
  - digitalizare textelor cu ajutorul programului de transcriere de texte în format digital, realizat de cercetătorii dr. CS I Vasile Apopei, CS II dr. Silviu-Ioan Bejinariu, Institutul de Informatică Teoretică din Iași.

Programul IV. LOCUL LIMBII ROMÂNE ÎNTRE LIMBILE ROMANICE

5 proiecte

18. COLOCAȚII ÎN LIMBILE ROMANICE: CARACTERISTICI SINTACTICE, MECANISME SEMANTICE

1. Departamentul *Romanistică*
2. Scurtă prezentare: Colocațiile sunt îmbinări frecvente de două elemente lexicale între care se stabilește o relație sintactică (Mel'cuk 1984, Haussman 1989). Caracterul binar, bisimetric și selecția lexicală sunt condiții esențiale ale existenței colocațiilor, adesea completate de caracterul arbitrar și transparent. Lucrarea urmărește să stabilească existența unor mecanisme de construcție a colocațiilor în limbile romanice (restricțiile sintactice în cazul îmbinărilor celor două elemente, regularitățile și iregularitățile semantice), similitudini între limbile romanice, tipurile de colocații și frecvența unor tipare în limbile romanice, precum și specificul semantic

al acestora (de intensitate cf. fr. *froid de canard*, rom. *frig de crapă pietrele*, constatatator-apreciative, cf. fr. *nerfs d'acier*, rom. *nervi de oțel*, constatatator-depreciative cf. fr. *raisonner comme un pied*, rom. *prost ca o cizmă* etc.).

3. Coordonatoare:

Nr. crt.	Numele	Funcția	Titlul științific	Nr. de luni
1.	Nicoleta Petuhov	CS III	dr.	1

4. Colectivul de elaborare:

Nr. crt.	Numele	Funcția	Titlul științific	Nr. de luni
	Irina Lupu	CS	dr.	3
	Nicoleta Petuhov	CS III	dr.	5
	Oana Stoica-Dinu	ASC	dr.	4
Total	2 persoane			15

5. Anul înscrierii în plan: 2016

6. Termen de realizare: 2021 (cerere de prelungire până în decembrie 2023)

7. Faza de lucru pe 2022:

- clasificarea și analiza materialului pentru spaniolă și portugheză
- similitudini sintactice și semantice între limbile romanice, analiza cazurilor particulare
- redactare finală
- predarea de articole la reviste de specialitate și participarea la evenimente științifice

19. UNITĂȚI FRASTICE CONSTITUITE ÎN JURUL UNOR TERMENI RELIGIOȘI. CU PRIVIRE LA LIMBILE ROMÂNĂ, SPANIOLĂ, FRANCEZĂ ȘI PORTUGHEZĂ

Deși lucrările românești în domeniu sunt bine reprezentate, relevând unghiuri multiple de abordare (funcțional-structural, semiotic și pragmatic), acestea sunt de regulă consacrate în exclusivitate limbii române și vizează paremiologia în general, iar nu (în mod particular) unitățile paremiologice având drept nucleu un cuvânt circumscris terminologic, în speță un termen religios. Bibliografia internațională / romanică include și o serie de cercetări contrastive, dedicate cu precădere limbilor romanice occidentale, de pildă, francezei și spaniolei (cf., de ex., Sevilla Muñoz 1988, 1993), dar și altor limbi romanice (cf. Sevilla Muñoz *et alii* 1998, 1999 ș.a.). Numeroase paralele frastice francezo-spaniole au putut fi evidențiate inclusiv în lucrări lexicografice enciclopedice circumscrise cronologic unei etape mai vechi, de pildă primei jumătăți a secolului al XIX-lea (v., de ex., Antonio Rotondò 1841 / 2008), dar și în minidicționare frastice moderne, relativ recente (cf. Combet și Sevilla Muñoz 1995). Și de această dată însă, obiectul de cercetare vizat a fost, de regulă, paremiologia în general, iar nu paremiologia religioasă.

Obiectivul lucrării pe care o propunem **nu** este acela de a realiza **un dicționar** al corespondențelor paremiologice între cele patru limbi romanice, *ci de a evidenția și de a analiza în profunzime o serie de echivalențe paremiologice interlingvistice obiective* (stabilite la nivel semantic, dar și semantico-formal), context în care **demersul contrastiv în arie romanică** se va putea articula și la nivelul a numeroase alte paliere: **a)** analiza comparativă a modului (similar sau, mai degrabă, specific) în care termenii religioși „guvernează” constituirea unor tipare frastice; **b)** reprezentarea *diferitelor tipuri de variante*, în speță lexicale și gramaticale; **c)** mecanismele substitutive prevalente în una sau mai multe limbi (cf. sinonimia, sinecdoca, metonimia, hiperonimia / hiponimia ș.a.) și care sunt susceptibile de a fi puse în relație cu apariția unor *variante lexicale*; **d)** modul (similar / specific) în care se materializează **sinonimia frastică**; **e)** clase semantico-onomasiologice (*etnocâmpuri* sau *teme*) superior / inferior atestate într-o limbă sau alta / mai multe; **f)** gruparea limbilor romanice considerate (În ce măsură se poate admite individualizarea pregnantă a uneia dintre cele patru limbi romanice? În ce măsură

putem cădea de acord în privința existenței unei arii continue, în care discontinuitățile sunt minore? Care este contribuția câmpului religios la constituirea unor structuri cu formă (relativ) fixă cum sunt proverbele? În acest context, o provocare va fi aceea de a vedea în ce grad s-a optat pentru tipare cu termeni *religioși* în scopul exprimării unui conținut eminent *laic* ș.a.m.d.).

3. Coordonatoare: Dana-Luminița TELEOACĂ

Nr. crt.	Numele	Funcția	Titlul științific	Nr. de luni
1.	Dana-Luminița Teleoacă (Dobre) (coord.)	CS II	dr.	2

Colectivul de elaborare:

Nr. crt.	Numele	Funcția	Titlul științific	Nr. de luni
1.	Dana-Luminița Teleoacă (Dobre)	CS II	dr.	9
2.	Antonia Ciolac	CS	dr.	3
3.	Irina Lupu	CS	dr.	2
4.	Nicoleta Petuhov	CS III	dr.	2
Total	4 persoane			18

5. Anul înscrierii în plan: 2021

6. Termen de realizare: 2023

7. Faza de lucru pe 2022:

- Continuarea documentării asupra problemelor particulare care vor fi studiate.
- Alcătuirea / definitivarea inventarelor paremiologice (pentru spaniolă, franceză și portugheză).
- Elaborarea / definitivarea elaborării primului capitol (pentru română, franceză și portugheză: *Clasificarea semantico-structurală a proverbelor românești / franceze / portugheze cu termeni religioși*).
- Elaborarea celui de al doilea capitol dedicat românei: *Etnocâmpuri și variante frastice* (D. Teleoacă).
- Susținerea unei conferințe la Academia Română în martie 2022, cu titlul *Proverbe cu termeni religioși în română și spaniolă* (D. Teleoacă).

Predarea de articole la reviste de specialitate și participarea la evenimente științifice.

20. MIC DICȚIONAR: ROMÂNĂ-FRANCEZĂ CANADIANĂ

1. Departamentul *Romanistică*

2. Scurtă prezentare: Dicționarul își propune să umple un gol în lingvistica românească actuală. Propunerea este de a prelucra și lărgi datele și bibliografia lexicografică cuprinse în Antonia Ciolac, *Anglicismul lexical în franceza din Québec. Studiu sociopragmatic*, București, Editura Academiei Române, 2017. *Micul dicționar română-franceză canadiană* va cuprinde un inventar alfabetic de unități lexicale specifice varietății de franceză canadiană: cuvinte, unități frazeologice și expresii care diferă total sau parțial de unitățile lexicale ale francezei comune și ale celei standard. Vor fi incluse: cuvintele și expresiile care sunt anglicisme ale francezei de pe continentul nord-american, cele bazate pe amerindinisme și cele care sunt elemente lexicale ale francezei vechi și dialectale. Se vor lua în considerare nivelul mediu al francezei canadiene

și cel familiar, care sunt apropiate de originile coloniale conservatoare, dar și inovatoare ale varietății de franceză canadiană. Nu se va lua în considerare nivelul elevat al francezei canadiene, importat din franceza europeană. Lexicul tratat va fi cel general, cu unele mici excepții. Dicționarul se adresează unui public cunoscător de limba franceză, dar care încă nu stăpânește varietatea de franceză canadiană actuală.

3. Coordonatoare și autoare:

Nr. crt.	Numele	Funcția	Titlul științific	Nr. de luni
1.	Antonia-Ferihan Ciolac	CS	dr.	3
Total	1 persoană			3

Colaborări (în curs de stabilire): universități din Canada, Office québécois de la langue française

4. Data înscrierii în plan: 2018

5. Termenul de realizare: 2021 (cerere de prelungire până în 2022)

6. Faza de lucru pe anul 2022: Redactarea articolelor din *Mic dicționar: română-franceză canadiană*, într-o fază avansată, la toate literele alfabetului în limba română. Vor fi fișate și echivalate în limba română dicționarele din bibliografia de bază a lucrării, după Bergeron.

21. ANTROPONIMIE ROMÂNEASCĂ ÎN CONTEXT ROMANIC

1. Departamentul *Romanistică*

2. Scurtă prezentare: Lucrarea va încerca să pună în contrast sistemul antroponimic românesc (privit atât din perspectiva etapelor sale de formare, cât și din cea a originii numelor de persoană) cu onomasticoanele romanice iberice (spaniol și portughez) și cu cele specifice altor spații romanice (francez). (Pentru italiană, deși esențială pentru această comparație, nu avem colaboratori în cadrul departamentului).

Comparația se va realiza la nivelul categoriei funcționale a *supranumelui* (resursele bibliografice, dar mai ales timpul, nu ne permit, deocamdată, implicarea în comparație a categoriei *numelui personal*).

Abordarea contrastivă a sistemului antroponimic românesc cu cele similare romanice nu s-a realizat până acum la nivelul acestor parametri (modalitatea particulară de constituire a formulei antroponimice și fixarea ereditară a acesteia), proiectul PatRom, dedicat comparației interromanice la nivel antroponimic, aflat încă în derulare, vizând numai componenta delexicală.

3. Coordonare:

1. Coordonatoare:

Nr. crt.	Numele și prenumele	Funcția	Titlul științific	Nr. luni
1.	Emanuela I. Dima	CS III	Dr.	3

2. Colectivul de cercetare pentru 2022:

Nr. crt.	Numele	Funcția	Titlul științific	Nr. de luni
1.	Antonia Ciolac	CS	Dr.	4
2.	Emanuela I. Dima	CS III	Dr.	8
3.	Irina Camelia Lupu	CS	Dr.	3
4.	Mihaela Morcov	CS	Dr.	1 (în afara planului)
5.	Oana Stoica-Dinu	ACS	Dr.	3

Total	Persoane:	5	Luni:	19 + 3 = 22	

Termenul de realizare: 2023

Faza de lucru pe 2022:

- Documentare și fișare. Întocmirea bazei documentare pentru spațiul onomastic italian/francez/portughez. Elaborarea primelor studii: „*Particularități în apariția și evoluția supranumelui patronimic medieval în spațiul lingvistic francez/portughez / spaniol*” variantă intermediară și finală de redactare.
- Documentare pentru tema următoare: „*Matronimicul în antroponimia istorică romanică*”

Documentare și fișare. Întocmirea bazei documentare pentru spațiul antroponimic românesc. Elaborarea următorului capitol al lucrării: „*Particularități și etape în apariția și fixarea patronimicului în spațiul lingvistic românesc. Modalități derivative și sintactice în sintagma de denotație*”.

22. CORPUS ELECTRONIC FRANCO-ROMÂN. TEXTE FRANCEZE TRADUSE ÎN ROMÂNĂ

1. Departamentul: Lexicografie și etimologie

2. Scurtă descriere a proiectului:

Corpusul electronic franco-român va fi un instrument cu ajutorul căruia se va putea face o evaluare și o descriere destul de precisă a unor aspecte legate de influența franceză asupra limbii române în perioada de intensă modernizare a acesteia – secolul al 19-lea. Acest instrument va fi util, în mod special, în domeniul frazeologiei. Pentru numeroase calcuri frazeologice (de exemplu, *sânge rece*, *nebun de legat*, *cot la cot*, *a-și reface viața*, *a lua parte*, *a arunca praf în ochi*, *a se pune în pielea cuiva*, *ce vânt (bun) te aduce*?, *pentru ochi frumoși* etc.) se va putea demonstra că apar prima dată în limba română în traduceri din franceză, dat fiind că în pasajele respective din textele originale se găsesc structuri corespunzătoare (fr. *sang froid*, *fou à lier*, *coude à coude* / *côte à côte*, *refaire sa vie*, *prendre part*, *jeter de la poudre aux yeux*, *se mettre dans la peau de qqn*, *quel bon vent vous amène* / *t'amène*, *se mettre dans la peau de qqn, pour les beaux yeux*). Se va putea demonstra totodată (cu ajutorul altor instrumente de documentare) că în limba română din secolele anterioare aceste expresii nu au existat. Se va putea urmări, prin atestări concrete, cum au tradus diverși traducători români o expresie sau alta de-a lungul secolului al 19-lea. De exemplu, am reperat deja zece situații, în intervalul cronologic 1792–1856, în care fr. *sang froid* a fost tradus în română prin *cu răceală*, *cu mare răceală*, *cu nepăsare*, *cu neturburare*, *cu indiferință și receală* etc., dar și numeroase alte situații, începând din 1847, în care aceeași expresie franceză a fost tradusă prin *sânge rece*. Rezultatele unei asemenea întreprinderi vor putea fi folosite cu succes în completarea și nuanțarea unor date etimologice (în primul rând referitoare la prima atestare și la explicarea evoluției semantice a unor cuvinte) prezente în dicționarele noastre academice (DLR și DELR).

3. Membrii proiectului:

Prenumele, Numele	Funcția	Titlul științific	Nr. de luni/an
Victor Celac (coordonator)	CS III	dr.	1
Total	1 persoană		1 lună

Consultanți: prof dr. Cristian Moroianu (Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan – Al. Rosetti”), Dumitru Chihai (lector dr., Universitatea din Zürich)

4. Anul înscrierii în plan: 2020

5. Etapele realizării: 2020 (1 lună); 2021 (1 lună); 2022 (1 lună).

6. Termen de realizare: decembrie 2022.

7. Faze de lucru în anul 2022:

Continuarea identificării textelor originale franceze pentru unele traduceri în română, înregistrate ca fiind efectuate din literaturi neidentificate (implicit, cu paternitate a originalului neprecizată), în lucrări de referință precum *Bibliografia românească modernă*, *Bibliografia analitică a periodicelor românești* etc. Includerea în corpus a acestor traduceri și a textelor originale.

– Continuare a dezvoltării tabelelor cu corespondențe (pasaje din textele franceze aliniate cu pasaje din traduceri).

– Elaborarea unei comunicări științifice despre modalitățile de traducere din franceză în română a adjectivului fr. *fragil* și a substantivului fr. *fragilité*, în intervalul 1780–1900, în vederea precizării etapei cronologice în care traducătorii încep să folosească drept echivalente corespondentele pe care le avem în limba actuală: *fragil*, *fragilitate*. Propunerea ulterioară pentru publicare a acestei contribuții într-o revistă sau într-un volum de specialitate.

Programul V. CULTIVAREA LIMBII ROMÂNE

3 proiecte

23. NORMELE ORTOGRAFICE ACADEMICE ALE LIMBII ROMÂNE. II. PUNCTUAȚIA LIMBII ROMÂNE

1. Departamentul *Romanistică*.

2. Scurtă prezentare: Lucrare fundamentală pentru cultura națională. Alături de dicționar și de gramatică, ortografia (care în sens larg cuprinde și punctuația) a fost unul dintre cele trei obiective de bază ale Academiei de la înființare, punctuația rămânând însă nerezolvată satisfăcător. Normele academice de punctuație, parte integrantă a ortografiei limbii române, nu au putut fi incluse în DOOM² (*Dicționarul ortografic, ortoepic și morfologic al limbii române*). Stabilirea, detalierea și modernizarea acestor norme, insistent cerută și de publicul cel mai divers, este imperios necesară în momentul de față, când monitorizarea presei și observarea fenomenelor din învățământ etc. pun în evidență haosul din acest domeniu, dar și necesitatea de a se ține seama de unele evoluții determinate, printre altele, de dezvoltarea limbajului electronic. Aceste norme figurau, succint, numai în *Îndreptarul ortografic, ortoepic și de punctuație al limbii române*, ieșit din uz, nerepublicat, care se baza pe texte aproape exclusiv beletristice, în ediții necritice, anterioare anilor '50 ai secolului trecut, și care nu a putut ține seama de evoluția punctuației în uzul ultimei jumătăți de secol, inclusiv în scrierea la calculator.

3. Coordonatoare:

Nr. crt.	Numele	Funcția	Titlul științific	Nr. de luni
1.	Ioana Vintilă-Rădulescu	CS I	prof. univ. dr.	1,5

Colectivul de elaborare:

Nr. crt.	Numele	Funcția	Titlul științific	Nr. de luni
1.	Cristiana Aranghelovici	CS		9
2.	Ana-Maria Iorga Mihail	CS	dr.	11
3.	Ioana Vintilă-Rădulescu	CS I	prof. univ. dr.	4
Total	3. Persoane			25.5

4. Anul înscrierii în plan: 2011

5. Termen de realizare: 2022 (cerere de prelungire)

6. Faza de lucru pe 2022:

Cristiana Aranghelovici: redactare parțială (continuare); revizie proprie; lectura și discutarea în colectiv a secțiunilor elaborate de coautoare.

Ana Iorga: redactarea și revizia capitolelor despre *virgulă*; semnele auxiliare; lectura și discutarea în colectiv a secțiunilor elaborate de coautoare.

Ioana Vintilă-Rădulescu: redactare parțială (continuare); revizie proprie; lectura și discutarea în colectiv a secțiunilor elaborate de coautoare; revizie generală; coordonare generală.

24. MONITORIZAREA LIMBII ROMÂNE ÎN MEDIUL ONLINE

1. Departamentul: Romanistică

2. Scurtă prezentare: Această temă urmărește crearea unei bănci de date care să cuprindă fapte de limbă găsite în mediul online și care nu sunt înregistrate în dicționarele și tratatele deja publicate. Aceste fapte se referă la toate palierele limbii, în primul rând la aspectele semantico-lexicale (noi cuvinte sau noi sensuri), dar și la aspecte de sintaxă sau pragmatică.

3. Coordonatoare:

Nr. crt.	Numele	Funcția	Titlul științific	Nr. de luni
1.	Ana-Maria Barbu	CS I	dr.	2

4. Colectivul de elaborare:

Nr. crt.	Numele și prenumele	Funcția	Titlul științific	Nr. de luni
1.	Ana-Maria Barbu	CS I	dr.	5
2.	Irina Lupu	CS	dr.	2
3.	Oana Stoica Dinu	ASC	dr.	4
4.	Cristiana Aranghelovici	CS	.	2
5.	Niculescu-Gorpin Anabella-Gloria	CS III	dr. Dep. Lex.	0,5
Total	5 persoane			15,5

5. Anul înscrierii în plan: 2017

6. Termen de realizare: 2022

7. Faze de lucru pe 2022:

a) Corectura finală înainte și în timpul publicării volumului al doilea, ICSO2.

b) Pregătirea volumului 3: stabilirea aspectelor ce trebuie îmbunătățite, configurarea bazei de date pentru al treilea volum.

25. LIMBA ROMÂNĂ ACTUALĂ. O ABORDARE PSIHOLINGVISTICĂ

1. Departamentul: Lexicologie și lexicografie

2. Scurtă descriere a proiectului: Adoptând o perspectivă psiholingvistică, proiectul are în vedere studierea anumitor aspecte ale limbii române actuale prin aplicarea unor experimente vorbitorilor nativi de română nonlingviști. Deși învățarea, producerea, percepția, procesarea și înțelegerea limbajului sunt procese universale, există diferențe determinate de specificul limbii/limbilor la care subiectul este expus. Din acest motiv, ne dorim să aflăm modul în care, pe de o parte, caracteristicile limbii române determină și influențează procesele amintite, iar, pe de altă parte, felul în care contactul cu alte limbi și culturi duce la transformări ale limbii române actuale.

Obiectivul principal îl constituie înțelegerea unor schimbări apărute în limba română actuală, schimbări determinate în principal de contactul cu limba engleză, prin găsirea unor explicații susținute experimental, plecând de la analizarea reacțiilor implicite și explicite (timpi de reacție, răspunsuri la chestionare, evaluarea încărcăturii afective a unor stimuli ținând cont de faptul că emoțiile și limbajul presupun o relație bidirecțională) la stimuli pur lingvistici sau la stimuli micști (verbali, auditivi, vizuali etc.).

Metodologie: Pentru a analiza procesarea unor fenomene din limba română actuală de către vorbitori nativi cu diferite caracteristici demografice, vom dezvolta și vom aplica experimente cu ajutorul unor programe de psiholingvistică care înregistrează timpii de reacție ai subiecților la stimuli cu precizie de o milisecundă. Pentru alegerea stimulilor lingvistici vom crea un corpus de presă românească actuală, ținând cont că acest tip de limbaj este cel mai apropiat de limba vorbită. Datele culese în urma experimentelor vor fi analizate prin proceduri statistice obișnuite în psiholingvistica experimentală (T-Test și ANOVA). De asemenea, în explicarea fenomenelor cercetate, vom face o analiză diacronică și de corpus.

Dorim să dezvoltăm cât mai mult cercetarea psiholingvistică și experimentală și să extindem colaborarea cu specialiști din țară și din străinătate, proiectul fiind unic în cadrul Institutului de Lingvistică al Academiei Române „Iorgu Iordan – Alexandru Rosetti”.

3. Coordonator:

Nr. Crt.	Numele	Funcția	Titlul științific	Nr. Luni
1.	Anabella-Gloria Niculescu-Gorpin	CS III	dr.	1

4. Colectivul de elaborare:

Nr. crt.	Numele	Funcția	Titlul științific	Nr. de luni
1.	Monica Vasileanu	CS III	dr.	0,5
2.	Andreea-Cristina Radu-Bejenaru	ACS	drd.	0,5
Total	3			1

5. Anul înscrierii în plan: 2018

6. Termen de realizare: decembrie 2022 (cerere de prelungire).

Livrabile:

A. Minimum un articol pe an trimis spre publicare în reviste din categoria +B, indexate ERIH+ sau ISI; minimum o prezentare la o conferință națională/internațională.

O monografie la o editură de prestigiu din țară/internațională (decembrie 2022).

7. Fazele de lucru pentru anul 2022: definitivarea manuscrisului.

Programul VI. DIALECTE ȘI GRAIURI ROMÂNEȘTI DIN ROMÂNIA ȘI DIN EUROPA

4 proiecte

26. GRAIURI DACOROMÂNE DIN ROMÂNIA: GRAIUL DIN ȚARA BÂRSEI. STUDIUL LINGVISTIC. TEXTE DIALECTALE

1. Departamentul: Dialectologie și sociolingvistică

2. Scurtă prezentare: Lucrarea urmărește valorificarea unui corpus de texte dialectale din șase localități – precedate de un studiu lingvistic și urmate de un glosar, alături de câteva mostre sonore de grai – corpus realizat în urma unor cercetări dialectale, întreprinse în anul 1988, de către o echipă de la Institutul de Cercetări Etnologice și Dialectologice, constituită din Maria Marin, Bogdan Marinescu și Iulia Mărgărit, într-o zonă a teritoriului dacoromân. Este vorba despre Țara Bârsei, arie de interferență a graiurilor dacoromâne aparținând la două subdialecte: cel muntean și cel moldovean, având însă, în același timp, o serie de trăsături lingvistice specifice graiurilor de tip transilvănean. Publicarea acestui volum prezintă un interes deosebit atât prin conținutul textelor, care pot fi valorificate ulterior din multiple puncte de vedere, cât, mai ales, prin particularitățile absolut remarcabile din punct de vedere fonetic, morfosintactic și lexical.

3. Coordonator:

Nr. crt.	Numele	Funcția	Titlul științific	Nr. de luni
1.	Maria Marin	CS I	dr.	0,5

3. Colectivul de elaborare:

Nr. crt.	Numele	Funcția	Titlul științific	Nr. de luni
1.	Maria Marin	CS I	dr.	2,5
2.	Mara Iuliana Manta	CS	dr.	2
3.	Oana Elena Niculescu	CS	dr.	6
4.	Carmen-Ioana Radu	CS	dr.	2,5
5.	Daniela Răuțu	CS III	dr.	3,5
Total	4 persoane			17

4. Personal auxiliar:

Nr. crt.	Numele	Funcția	Nr. de luni
1.	Magdalena Mihai	referent I	11
Total	1 persoană		11

5. Anul înscrierii în plan: 2021

6. Termen de realizare: 2025

7. Faze de lucru pe 2021:

- exerciții de transcriere fonetică pentru tinerii cercetători din departament;
- transcrierea fonetică a textelor din localitățile Șinca Nouă (2 benzi) și Acriș;
- verificarea textelor transcrise anterior din localitatea Poiana Mărului;
- editarea materialului sonor dintr-o localitate;
- computerizarea textelor transcrise fonetic.

27. DICȚIONARUL GRAIURILOR ROMÂNEȘTI DIN UNGARIA

1. Departamentul: Dialectologie și sociolingvistică

2. Scurtă prezentare: Dicționarul reprezintă o noutate în domeniul lexicografiei, în general, și al dialectologiei, în special, fiind una dintre primele lucrări de acest fel, consacrată unor graiuri românești vorbite în medii aloglote. Lucrarea întregeste imaginea asupra repertoriului lexical (cu implicații în fonetică, morfologie și formarea cuvintelor) al graiurilor dacoromâne, în ansamblu, și al celor transilvănene, crișene și/sau bănățene, în particular. Bogăția și varietatea materialului care urmează a fi extras din diverse surse: atlase lingvistice, culegeri de texte, monografii, studii și cercetări de dialectologie, etnologie, folclor, istorie etc., precum și a celui înregistrat în cadrul unor anchete de teren impun elaborarea și publicarea acestui dicționar, care va putea fi valorificat în *Dicționarul-tezaur* al limbii române.

3. Coordonator:

Nr. crt.	Numele	Funcția	Titlul științific	Nr. de luni
1.	Maria Marin	CS I	dr.	0,5

4. Colectivul de elaborare:

Nr. crt.	Numele	Funcția	Titlul științific	Nr. de luni
1.	Marinela Bota	ACS	drd.	4,5
2.	Maria Marin	CS I	dr.	2
3.	Carmen-Ioana Radu	CS	dr.	2,5
4.	Daniela Răuțu	CS III	dr.	3,5
Total	4 persoane			13

5. Colaborări: dr. Ana Borbély – Academia Ungară de Științe, Budapesta

6. Anul înscrierii în plan: 2016
7. Termen de realizare: 2024 (conform cererii de prelungire)
8. Faze de lucru pe 2022:
  - extragerea și fișarea materialului din 6 volume ale Simpozionului românilor din Ungaria;
  - verificarea și prelucrarea materialului din Chitighaz, cules de Ana Borbély;
  - introducerea cuvintelor în baza de date nou creată;
  - excerptarea etimologiilor din diverse surse pentru cuvintele de la literele A–F;
  - realizarea anchetelor dialectale în două localități cu populație românească din Ungaria (Bățania și Cenadul Unguresc).

28. ROMÂNII DE PESTE HOTARE. INFLUENȚE STRĂINE ȘI CONCORDANȚE CU GRAIURILE ÎNVECINATE DIN ROMÂNIA

1. Departamentul: Dialectologie și sociolingvistică
2. Scurtă prezentare: Proiectul – care se bazează pe o serie de corpusuri de înregistrări efectuate într-o epocă mult mai apropiată de prezent decât cea în care au fost alcătuite corpusurile pentru graiurile românești vorbite pe teritoriul politic al României, având, prin aceasta, avantajul unei perspective istorice practic actualizate – are scopul de a oferi o analiză minuțioasă și obiectivă, sprijinită pe date foarte concrete, a stadiului în care se află limba română în mediile în care vorbitorii ei se află în contact permanent cu o altă limbă (ucraineană, rusă; bulgară; sârbă; maghiară). Cercetarea urmează să departajeze: elementele dialectale comune cu ale graiurilor românești vorbite în zonele învecinate din interiorul granițelor românești (stabilirea gradului în care *continuum*-ul lingvistic este afectat de separarea politică); elementele arhaice specifice ariilor izolate; elementele extinse din limba română literară și ponderea lor în comunitățile de români care beneficiază de instruire (eventual și de posturi de televiziune/radio) în limba română; elementele preluate ca urmare a contactului cotidian cu limbile dominante din teritoriile respective (și, în cazul celor mai recente anchete – cele din Banatul sârbesc – elementele „importate” ca urmare a faptului că un număr considerabil de vorbitori au fost plecați la lucru în țările Europei Occidentale). Cercetarea va stabili, pe de o parte, ponderea relativă a tuturor acestor elemente, iar, pe de altă parte, va realiza, pe baza lor, o comparație între stadiile în care se află limba română în unitățile teritoriale studiate, departajând: teritoriile în care limba română se conservă și se dezvoltă în condiții (foarte) bune; teritoriile în care limba română este (profund) afectată de mediul străin în care trăiesc vorbitorii ei.

3. Coordonator:

Nr. crt.	Numele	Funcția	Titlul științific	Nr. de luni
1.	Dana-Mihaela Zamfir	CS II	dr.	1

4. Colectivul de elaborare:

Nr. crt.	Numele	Funcția	Titlul științific	Nr. de luni
1.	Viviana-Monica Fătu	ACS	dr.	3,5
2.	Dana-Mihaela Zamfir	CS II	dr.	9
Total	2 persoane			12,5

5. Anul înscrierii în plan: 2021

6. Termen de realizare: 2024

7. Faze de lucru pe 2022:

- excerptare de material lingvistic (trăsături fonetice, morfologice, lexicale/semantice) din două culegeri de texte dialectale (TD–Ung., TD–Bulg.);

- colajarea materialului obținut cu datele despre extensiunea dialectală pe care fenomenele înregistrate o au în interiorul granițelor României: NALR. *Crișana*, NALR. *Banat*, respectiv ALRR. *Muntenia și Dobrogea*);
- consultarea dicționarilor maghiare, sârbe și bulgărești pentru clarificarea problemelor de contact dintre vorbitorii nativi de limbă română și populațiile în mijlocul cărora trăiesc;
- consultarea altor lucrări (istorice, etnografice etc.) care ating tema urmărită.

29. DIALECTE ROMÂNEȘTI SUD-DUNĂRENE: A. ATLASUL LINGVISTIC AL DIALECTULUI AROMÂN (ALAR), VOL. III.; B. DICȚIONAR MEGLENOROMÂN, VOL. III [FASCICULA L–O]

a) Dialecte românești sud-dunărene: Atlasul lingvistic al dialectului aromân (ALAR), vol. III

1. Departamentul: Dialectologie. Geografie lingvistică. Fonetică. Onomastică
2. Scurtă prezentare: *Atlasul lingvistic al dialectului aromân (ALAR)*, vol. II. Atlasul cuprinde o rețea de 61 de localități din Peninsula Balcanică (Albania, Bulgaria, Grecia, R. Macedonia), fiind cea mai cuprinzătoare lucrare de acest fel asupra graiurilor aromâne actuale. Anchetele au fost la fața locului de către autor, cu chestionarul NALR. Volumul al II-lea conține 372 de hărți lingvistice, 372 de liste de referință, 150 de liste de material necartografiat, 50 p. note la hărțile lingvistice, realizate electronic.

3. Coordonator:

Nr. crt.	Numele	Funcția	Titlul științific	Nr. de luni
1.	Nicolae Saramandu	CS I	prof. univ. dr.	0,5

4. Colectivul de elaborare:

Nr. crt.	Numele	Funcția	Titlul științific	Nr. de luni
1.	Nicolae Saramandu	CS I	prof. univ. dr.	1
2.	Manuela Nevaci	CS I	dr. abilitat	1,5
Total	2 persoane			3

5. Personal auxiliar:

Nr. crt.	Numele	Funcția	Nr. de luni
1.	Dumitrascu Andreea	referent I	3
2.	Cătălina Pătrașcu	op. date II	7
Total	2 persoane		10

6. Anul înscrierii în plan: (vol I 2005; vol. II: 2014, vol. III 2020)

7. Termen de realizare vol. III: 2023

8. Faze de lucru în anul 2022:

50 de hărți și liste de referință în manuscris

b) Dicționar meglenoromân, vol. III

1. Departamentul: Dialectologie. Geografie lingvistică. Fonetică. Onomastică
2. Scurtă prezentare: *Dicționarul meglenoromân (vol. III)* își propune ca, pe baza lucrărilor lexicografice existente (dicționare, glosare) și a materialului din diferite culegeri de texte apărute după publicarea *Dicționarului meglenoromân* (1935) al lui Th. Capidan, precum și a unor înregistrări dialectale mai noi, să realizeze un dicționar actualizat al dialectului meglenoromân.
3. Coordonator:

Nr. crt.	Numele	Funcția	Titlul științific	Nr. de luni
1.	Nicolae Saramandu	CS I	prof. univ. dr.	1,5

4. Colectivul de elaborare:

Nr. crt.	Numele	Funcția	Titlul științific	Nr. de luni
1.	Alina Celac	CS III	dr.	5
2.	Carmen-Irina Floarea	CS	dr.	4
3.	Manuela Nevaci	CS I	dr.hab.	1
Total	4 persoane			11,5

5. Personal auxiliar:

Nr. crt.	Numele	Funcția	Nr. de luni
1.	Cătălina Pătrașcu	op. date II	0,5
2.	Dumitrascu Andreea	Referent I	3
Total	1 persoană		0,5

6. Anul înscrierii în plan: 2019

7. Termen de realizare: 2022

8. Faze de lucru pe 2022

- redactare în manuscris litera **P-PE**

- redactare definitivă litera **O**

- tehnoredactare și corectură.

Programul VII. TEZAUURUL TOPONIMIC AL ROMÂNIEI

1 proiect

30. DICȚIONARUL TOPONIMIC AL ROMÂNIEI. DOBROGEA (DTRD)

1. Departamentul: Dialectologie. Geografie lingvistică. Fonetică. Onomastică

2. Scurtă prezentare: Lucrare de format DLR care înregistrează integral toponimia majoră și minoră a provinciei istorice Dobrogea, inclusiv toponimele pe cale de dispariție. Sunt indicate atestările istorice și geografice, apartenența administrativă în timp și etimologia fiecărui toponim.

Dicționarul toponimic al României. Dobrogea (DTRD). Este un proiect fundamental al Academiei Române, înscriindu-se în ampla lucrare *Tezaurul toponimic al României*. Cu acest dicționar se continuă seria dicționarelor toponimice realizate în cadrul Institutului de Lingvistică „Iorgu Iordan – Al. Rosetti, respectiv *Dicționarului Toponimic al Olteniei* (șapte volume), *Dicționarului Toponimic al Munteniei* (șapte volume), care completează atlasele lingvistice pe regiuni privind Oltenia, Muntenia și Dobrogea. Ca și în subdialectul muntenesc vorbit în Dobrogea, în toponimia acestui areal cuprins între Dunăre și Marea Neagră, respectiv județele Constanța și Tulcea, se reflectă istoria, ocupațiile, tradițiile, credințele și obiceiurile locuitorilor, care au populat regiunea de-a lungul timpului. Este interesant de urmărit, mai ales dinamica numelor de așezări umane (*oiconime*) de-a lungul timpului.

3. Coordonator:

Nr. crt.	Numele	Funcția	Titlul științific	Nr. de luni
1.	Nicolae Saramandu	CS I	prof. univ. dr.	1
2.	Manuela Nevaci	CS I	dr. hab.	1

4. Colectivul de elaborare:

Nr. crt.	Numele	Funcția	Titlul științific	Nr. de luni
1.	Francisco Constantin	AsC	drd	3,5
Total	3 persoane			5

5. Personal auxiliar:

Nr. crt.	Numele	Funcția	Nr. de luni
1.	Andreea Dumitrașcu	referent I	4
2.	Dobre Maria	referent I	11
Total	1 persoană		15

6. Anul înscrierii în plan: 2020

7. Termen de realizare: vol. I: 2024, vol. II. 2028

8. Faze de lucru în anul 2022:

- fișare documentare surse istorice, geografice, administrative
- reactualizarea bibliografiei.

Colaborator extern: Conf. univ. dr. Neriman Hasan, Facultatea de litere, Universitatea „Ovidius” din Constanța (pentru etimologiile din limba turcă)

Programul VIII. ATLAS LINGVISTICE EUROPENE 3 proiecte

31. ATLAS LINGUARUM EUROPÆ (ALE), vol. X

1. Departamentul: Dialectologie. Geografie lingvistică. Fonetică. Onomastică

2. Scurtă prezentare: *Atlas linguarum Europæ* (ALE) prezintă diversitatea lingvistică a limbilor și a dialectelor vorbite în Europa. România este reprezentată prin 77 de localități. Este prevăzut să apară în zece volume (cca. un volum la cinci ani).

3. Coordonator:

Nr. crt.	Numele	Funcția	Titlul științific	Nr. de luni
1.	Nicolae Saramandu	CS I	prof. univ. dr.	0,5

4. Colectivul de elaborare:

Nr. crt.	Numele	Funcția	Titlul științific	Nr. de luni
1.	Carmen-Irina Floarea	CS	dr.	2
2.	Manuela Nevaci	CS I	dr. abilitat	1,5
3.	Nicolae Saramandu	CS I	prof. univ. dr.	0,5
4.	Francisco Constantin	AsC	drd.	1
5.	Mihaela Cristescu	AsC	dr.	5
6.	Alexandra Loizu	AsC	dr.	5
Total	6 persoane			15,5

5. Personal auxiliar:

Nr. crt.	Numele	Funcția	Nr. de luni
1.	Andreea Dumitrascu	referent I	1
2.	Cătălina Pătrașcu	op. date II	2,5
Total	2 persoane		3,5

6. Colaborări: Comitetele naționale din țările europene. N. Saramandu, președinte, coordonează elaborarea *Atlasului Linguarum Europæ*.

7. Anul înscrierii în plan a vol. XI: 2026

8. Faze de lucru în anul 2022:

- expedierea materialului românesc pentru hărțile care urmează să intre în lucru (vol. XI);
  - organizarea reuniunii anuale de lucru (București, august 2022);
  - coordonarea lucrărilor atlasului de către N. Saramandu, președinte ALE;
  - asigurarea Secretariatului General ALE de către Manuela Nevaci și Carmen-Irina Floarea.
  - colaborare la harta BERCEAU Manuela Nevaci și Irina Floarea, în colaborare cu Federica Cugno, Torino;
  - prelucrarea materialului pentru harta MÉLÈZE, Manuela Nevaci și Irina Floarea.
- pregătirea volumului X pentru tipar.

32. ATLAS LINGUISTIQUE ROMAN (ALiR), vol. IV

1. Departamentul: Dialectologie. Geografie lingvistică. Fonetică. Onomastică
2. Scurtă prezentare: Proiectul ALiR a început în anul 1987 la inițiativa Centrului de Dialectologie din Grenoble. Obiectivul principal este realizarea unui atlas interpretativ, reunind totalitatea varietăților dialectale din spațiul romanic european (rețeaua cuprinde 1037 puncte). Fiecare volum cuprinde un fascicul de hărți și unul de comentarii al hărților realizate, grupate pe câmpuri semantice. Chestionarul lexical are 592 de întrebări, cel de fonetică istorică 284, iar cel de morfosintaxă 41 de întrebări. Informațiile semantice sunt coroborate cu cele etimologice, fonologice și morfologice. Acest tip de analiză facilitează elaborarea unor hărți simbolice referitoare la distribuția geografică a variantelor lingvistice.
3. Coordonator:

Nr. crt.	Numele	Funcția	Titlul științific	Nr. de luni
1.	Nicolae Saramandu	CS I	prof. univ. dr.	0,5

4. Colectivul de elaborare:

Nr. crt.	Numele	Funcția	Titlul științific	Nr. de luni
1.	Manuela Nevaci	CS I	dr. abilitat	1
2.	Nicolae Saramandu	CS I	prof. univ. dr.	0,5
Total:	2 persoane			2

5. Colaborări: comitetele naționale din țările romanice. N. Saramandu, vicepreședinte al Comitetului ALiR, colaborează la coordonarea lucrării la nivel romanic, iar în calitate de secretar al Comitetului național român coordonează lucrarea la nivel național.
6. Anul înscrierii în plan: 2010
7. Termen de realizare:
Hărțile ECLAT și LE SOLEIL SE COUCHE - 2025
8. Faze de lucru în anul 2021:
  - elaborarea listelor de referință pentru hărțile ALiR aflate în lucru cu materialul lingvistic din cele 4 dialecte românești; *eclat*
  - corecturi, verificarea materialului la nivel romanic;
  - participare la reuniunea anuală de lucru (Italia, septembrie 2021);
  - asigurarea, adaptarea și implementarea programului de digitalizare pentru ALiR.

33. Atlante Linguistico Mediterraneo (ALM)

1. Departamentul: Dialectologie. Geografie lingvistică. Fonetică. Onomastică
2. Descrierea proiectului. Proiect coordonat de Giovanni Ruffino (Universitatea din Palermo), Tullio Telmon (Universitatea din Torino), Crevatin Franco (Universitatea din Trieste). Nicolae Saramandu este responsabil pentru zona balcano-pontică (România, Bulgaria, R. Moldova, Ucraina). Manuela Nevaci face parte din colectivul de elaborare ALM, fiind cooptată de comitetul de conducere italiană a ALM. *Atlasul lingvistic mediteraneean* (ALM) este prima

lucrare de geografie lingvistică în care sunt cuprinse limbile din aria mediteraneană, repartizată pe mai multe zone: zona adriatică, zona pontică, zona greacă, zona superioară a regiunii tireniene, zona franceză-provensală, zona spaniolă, zona centrală și sudică a regiunii tireniene, zona malteză, zona afro-magrebiană.

Obiectivul atlasului este să pună în evidență terminologia maritimă din zonele lingvistice menționate. Chestionarul ALM 850 de termeni maritimi și de pescuit, aplicat în 165 de localități, din aria mediteraneană, cu extensiune spre Marea Neagră, împreună cu care formează o străveche arie de civilizație, începând din antichitate.

Materialul reliefează o realitate generală care a variat considerabil în timp, oferind o documentare istorică și lingvistică prețioasă a unei lumi tradiționale. Atlasul oferă, de asemenea, un material prețios pentru sute de termeni specifici legați de mare, floră și faună marină.

Rețeaua ALM din România cuprinde trei localități din Dobrogea: Eforie și Constanța, situate pe coasta de vest a Mării Negre, și Sfântu Gheorghe, în Delta Dunării.

3. Coordonator:

Nr. crt.	Numele	Funcția	Titlul științific	Nr. de luni
1.	Nicolae Saramandu	CS I	prof. univ. dr.	0,5

4. Colectivul de elaborare:

Nr. crt.	Numele	Funcția	Titlul științific	Nr. de luni
1.	Manuela Nevaci	CS I	dr. abilitat	1
2.	Nicolae Saramandu	CS I	prof. univ. dr.	0,5
Total:	2 persoane			2

5. Colaborări: comitetele naționale din țările limitrofe bazinului mediteranean și pontic.

6. Anul înscrierii în plan: 2021

7. Termen de realizare: continuă

8. Faze de lucru în anul 2022: elaborarea listelor de referință pentru materialul lingvistic cules pentru rețeaua ALM din România; participare la reuniunea anuală de lucru.

Programul IX. BANCA DE INFORMARE ȘI DOCUMENTARE LINGVISTICĂ 7 proiecte

34. BANCA DE TEXTE VECHI ROMÂNEȘTI

1. Departamentul: Limbă literară

2. Scurtă prezentare: Introducerea pe calculator a tuturor textelor vechi românești editate pentru a se permite regăsirea automată a materialului exhaustiv necesar studiilor de istorie a limbii române.

3. Coordonator:

Numele	Funcția	Titlul științific	Nr. de luni
Al. Mareș	CS I	dr.	-

4. Colectivul de elaborare:

Nr. crt.	Numele	Funcția	Titlu științific	Nr. de luni
1.	Dragoș Lisandru	referent III	-	11
2.	Nicolae Negoită	operator calc.	-	11
3.	Elisabeta Negoită	operator calc.	-	11
Total 4 persoane				33

5. Data înscrierii în plan: 2003

6. Termenul de realizare: 2022

7. Faza de lucru pe anul 2022: introducere texte în calculator: 2100 p.

35. BIBLIOGRAFIA LUCRĂRILOR STRĂINE CU REFERIRE LA LIMBA ROMÂNĂ

1. Departamentul: Romanistică

2. Scurtă prezentare: Face cunoscute contribuțiile privitoare la limba română apărute în lume. Se va valorifica prin publicare pe internet. Lucrare **fundamentală** pentru informarea și documentarea asupra limbii române.

3. Coordonator:

Nr. crt.	Numele	Funcția	Titlul științific	Nr. de luni
1	Nicoleta Petuhov	CS III	dr.	0,5

4. Colectivul de elaborare:

Nr. crt.	Numele	Funcția	Titlul științific	Nr. de luni
1.	Antonia-Ferihan Ciolac	CS	dr.	1
2.	Nicoleta Petuhov	CS III	dr.	0,5
Total	2 persoane			2 luni

5. Colaborări:

- din țară: Institutul Limbii Române

- din străinătate: universitățile, institutele, societățile, publicațiile cu preocupări în domeniul limbii române

6. Data înscrierii în plan: 2003

7. Termenul de realizare: permanent

8. Faza de lucru pe anul pe anul 2022: completarea bazei de date cu titluri apărute în perioada 2020-2021; redactare în vederea publicării pe internet.

36. BIBLIOGRAFIA ROMÂNEASCĂ DE LINGVISTICĂ (BRL)

1. Departamentul: Lexicologie și lexicografie

2. Scurtă prezentare: Reprezintă continuarea *Bibliografiei românești de lingvistică*, ce însumează titluri ale lucrărilor de lingvistică publicate în România pe parcursul unui an calendaristic.

3. Coordonator:

Nr. crt.	Numele	Funcția	Titlul științific	Nr. de luni
1.	Florin Sterian	CS	dr.	1

4. Colectivul de elaborare:

Nr. crt.	Numele	Funcția	Titlul științific	Nr. de luni
1.	Mihaela Moldoveanu	AS		11
2.	Florin Sterian	CS	dr.	4,5
Total	2 persoane			16,5

5. Fazele de lucru pe 2021:

BRL, **64**, 2021 – continuare și predare

BRL, **65**, 2022 – operații de adunare a materialului bibliografic.

37. CONSERVAREA ȘI GESTIONAREA ARHIVEI FONOGRAMICE A LIMBII ROMÂNE

1. Departamentul: Dialectologie și sociolingvistică

2. Scurtă prezentare: Lucrarea are ca scop realizarea unei metodologii de transfer, arhivare și accesare a *Arhivei fonogramice a limbii române* (AFLR) în vederea conservării și punerii în circulație a înregistrărilor realizate în ultimii 50 de ani, reprezentând graiurile și dialectele limbii române. În momentul de față, AFLR este stocată pe benzi de magnetofon, ceea ce implică riscul unei degradări fizice și al pierderii materialului. Se va transfera în format digital necomprimat materialul existent în AFLR, se va realiza o descriere a înregistrărilor transferate (indice tematic, indice de informatori, indice zonal), astfel ca, la încheierea proiectului, întreaga arhivă de texte dialectale culese din peste 900 de localități din țară și din afara granițelor să beneficieze de un nou statut.

3. Coordonator:

Nr. crt.	Numele	Funcția	Titlul științific	Nr. de luni
1.	Maria Marin	CS I	dr.	0,5

4. Colectivul de elaborare:

Nr. crt.	Numele	Funcția	Titlul științific	Nr. de luni
1.	Marinela Bota	ASC	drd.	1
2.	Viviana-Monica Fătu	ASC	dr.	2
3.	Mara Iuliana Manta	CS	dr.	1
4.	Oana Elena Niculescu	CS	dr.	5
5.	Carmen-Ioana Radu	CS	dr.	0,5
6.	Daniela Răuțu	CS III	dr.	1
7.	Mădălina Ioana Botez Stănescu	ASC	drd.	- ¹
Total	8 persoane			11

5. Anul înscrierii în plan: 2006

6. Termen de realizare: permanent

7. Faze de lucru pe 2022:

- organizarea materialelor și a aparaturii din Arhivă și din Laboratorul de fonetică (inventarul benzilor, verificarea benzilor din colecțiile vechi, corelarea caietelor de sat cu benzile etc.)
- transferul digital și întocmirea fișelor aferente pentru 105 benzi de magnetofon.

38. CONSERVAREA ARHIVEI ATLASULUI LIMBILOR EUROPEI

1. Departamentul: Dialectologie. Geografie lingvistică. Fonetică. Onomastică

2. Scurtă prezentare: Nicolae Saramandu este președintele ALE, coordonând întreaga activitate desfășurată la acest atlas, secretariatul general fiind format din Manuela Nevaci și Irina Foarea. Proiectul este elaborat prin colaborarea Comitetelor naționale din toate țările europene.

3. Coordonator:

Nr. crt.	Numele	Funcția	Titlul științific	Nr. de luni
1.	Nicolae Saramandu	CS I	prof. univ. dr.	0,5

4. Colectivul de lucru:

Nr. crt.	Numele	Funcția	Titlul științific	Nr. de luni
1.	Carmen-Irina Floarea	CS	dr.	0,5
2.	Manuela Nevaci	CS I	dr. abilitat	0,5
3.	Francisco Constantin	AS	drd.	1

¹ În concediu de maternitate în anul 2022.

4.	Alina Bojoga	CS III	dr.	1
Total:	3 persoane			3,5

5. 5. Faze de lucru în anul 2022:

6. - verificarea materialului românesc; corecturi, revizie la hărți;
7. - expedierea materialului românesc pentru hărțile aflate în lucru;
8. - inventarierea întregii arhive ALE, care a fost trimisă la sfârșitul anului 2015 de Institutul de Cercetări dialectale din Marburg, Germania.

39. CONSERVAREA ARHIVEI ATLASULUI LIMBILOR ROMANICE – ARHIVA NAȚIONALĂ

1. Departamentul: Dialectologie. Geografie lingvistică. Fonetică. Onomastică

2. Scurtă prezentare: Nicolae Saramandu este vicepreședintele ALiR, coordonând întreaga activitate de conservare a arhivei, secretariatul general fiind asigurat de Manuela Nevaci.

3. Coordonator:

Nr. crt.	Numele	Funcția	Titlul științific	Nr. de luni
1.	Nicolae Saramandu	CS I	prof. univ. dr.	0,5

4. Colectivul de lucru:

Nr. crt.	Numele	Funcția	Titlul științific	Nr. de luni
1.	Manuela Nevaci	CS I	dr. abilitat	0,5
2.	Nicolae Saramandu	CS I	prof. univ. dr.	0,5
Total:	2 persoane			1,5

5. Faze de lucru pe 2022: elaborarea listelor de referință pentru 4 hărți ALiR cu materialul lingvistic din cele 4 dialecte românești; corecturi, verificarea materialului în vederea publicării; conducere, secretariat.

40. CONSERVAREA ȘI GESTIONAREA ARHIVEI *DICȚIONARULUI LIMBII ROMÂNE*

1. Departamentul: Lexicologie și lexicografie

2. Scurtă prezentare: Proiectul privește conservarea arhivei Dicționarului Limbii Române

3. Coordonatori: Proiect colectiv al departamentului.

4. Colectivul de elaborare: Membrii departamentului

1. Personal auxiliar:

Nr. crt.	Numele	Funcția	Număr de luni
1.	Roxana Andreea Teodorescu	op. II	9
2.	Dosan Elena	tehnoed. II	9
Total	2 persoane		18

6. Colaborare cu Dragoș Lixandru

7. Anul înscrierii în plan: 2013

8. Termen de realizare: permanent

9. Faze de lucru pe 2022: actualizarea bazei de date a dicționarului (adăugare de documente / reprelucrarea documentelor vechi) și difuzarea documentelor în cadrul Institutului, dar și redactorilor din centrele de la Iași și Cluj; modificarea titlurilor din baza de texte în conformitate cu ultima variantă a bibliografiei.

DIRECTOR,

conf. univ. dr. Adina DRAGOMIRESCU